

Motion till riksdagen 2020/21:830

av **Magnus Manhammar (S)**

Undersök möjligheten att införa en sockerskatt i Sverige vid en skattereform

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid en skattereform undersöka möjligheten att införa en sockerskatt i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt forskningen finns det inga positiva hälsoeffekter med att äta socker. Hjärnan behöver visserligen sockerarten glukos för sin funktion men det innebär inte att socker behöver tillsättas, eftersom kroppen kan bryta ned den stärkelse som till exempel finns i potatis, bröd och annan kost till glukos.

Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) bör sockerkonsumtionen minska med tjugo procent. Mindre än tio procent av energiintaget för vuxna bör komma från så kallade fria sockerarter, som finns i till exempel godis, läsk och många halvfabrikat, enligt de nordiska näringsrekommendationerna, NNR 2012, WHO och Livsmedelsverket. Det motsvarar ca 50–75 gram tillsatt socker per dag, beroende på hur mycket energi man behöver. Fyrtio procent av svenskarna äter mer socker än så, enligt Livsmedelsverkets senaste undersökning av svenskars matvanor.

Gör man det ökar risken för försämrad tandhälsa, diabetes typ 2 och fetma, vilket i sin tur ökar risken för andra åkommor, som hjärt-kärlsjukdomar. I Sverige har exempelvis barnfetman ökat i en alarmerande takt. Enligt en studie i den medicinska tidskriften *The Lancet* har andelen svenska flickor med fetma fördubblats de senaste 40 åren, medan andelen pojkar med fetma mer än trefaldigats under samma tid. Att införa en sockerskatt vore ett sätt att öka kunskapen om sockrets skadliga effekter på den enskildes fysiska hälsa och konsekvenserna för folkhälsan i stort. Det handlar inte om att straffa enskilda och skuldbelägga människor för deras matvanor, utan utgör ett sätt att genom ett ekonomiskt styrmedel minska konsumtionen av produkter som är skadliga.

Nitton av världens länder har redan infört sockerskatt, däribland flera EU-länder, inklusive våra grannländer Norge, Danmark och Island. Effekten på försäljningen är tydlig. I Mexiko, som införde sockerskatt 2014, sjönk försäljningen med över fem procent första året, för att året därpå sjunka med ytterligare nästan tio procent. Mest anmärkningsvärt är dock att försäljningen sjunkit med hela sjutton procent i de fattiga hushållen, där problemen med diabetes och fetma är som störst.

Liknande effekter har setts på andra håll, exempelvis i den amerikanska staden Berkeley, Kalifornien. Ett år efter att en skatt på läsk och sockrade drycker infördes år 2015 hade försäljningen sjunkit med 9,6 procent. I omkringliggande områden som inte infört en skatt hade den samtidigt ökat med 6,9 procent, enligt en studie som publicerades i den medicinska tidskriften Plos Medicine.

Intäkterna från en sockerskatt skulle också kunna investeras i exempelvis folkhälsoprojekt. Det har testats i Portugal, där intäkterna från sockerskatten öronmärktes till landets hälso- och sjukvård. Ett annat alternativ är att subventionera andra, nyttigare livsmedel.

Att sänka momsen på frukt och grönt vore ett sätt att underlätta för människor att välja de hälsosamma alternativen till produkter med mycket socker. Det är hög tid för Sverige att se över hur vi på bästa sätt kan värna folkhälsan genom att ta efter andra länders framgångsrika exempel med sockerskatt.

Med anledning av ovanstående bör regeringen vid en skattereform undersöka möjligheterna att införa en sockerskatt i Sverige.

Magnus Manhammar (S)